

EDİTÖRDEN...

Sayın Meslektaşlarım,
TOTBİD Dergisi'nin Değerli Okurları,

Günümüzde tıp alanındaki çeşitliliğe ve gelişmelere paralel olarak karşılaşılan hukuksal sorunların boyutları ve bunlara çözüm arama yöntemleri de farklılık göstermektedir. Zaman içerisinde Sağlık Hukuku ve Tıp Hukuku gibi farklı hukuk alanları oluşmuştur. Yabancı olduğumuz hukuk sisteminde biz hekimlere ters gelse de, hekimin tıbbi müdahalesinin (girişim ve yaklaşımının) yaralama olduğu konusunda görüş birliği vardır. Ancak, bir başkasının vücut bütünlüğüne müdahalede bulunan hekimin yaptığı tıbbi müdahale nedeniyle ceza almama, yani yapılan girişimleri hukuka uygun kılan bazı nedenler vardır. Bu nedenleri beş ana başlık altında özetleyebiliriz; (1) Müdahalede bulunanın hekim olması, (2) Endikasyon dahilinde müdahalede bulunulması, (3) Usulüne uygun aydınlatılmış onam belgesinin (bilgilendirilme ve rızanın) alınması, (4) Hekimin tıp biliminin güncel gereklerine uygun, özen ve özveri göstererek müdahalede bulunması ve (5) Komplikasyon sürecinin yönetimidir.

Sağlık hizmetleri geçmişte “doktor merkezli” olarak verilirken günümüzde “hasta merkezli” olarak uygulanmaktadır. Sağlık kuruluşlarına ve hekime ulaşmanın geçmişe göre daha kolay olduğu günümüzde, hastalar sağlık hizmetlerini alırken haklarını veya hakları olarak akıllarından geçenerleri daha arar olmuşlardır. Sonuç olarak karşılaştıkları olumlu / olumsuz, gerekli / gereksiz pek çok durum karşısında hekimleri şikayet etmeye başlamışlardır. Hasta mağduriyetini giderme adına hekimi yıpratıcı dava süreçleri açılır olmuştur. Komplikasyon ile malpraktisin (tıbbi uygulama hatasının) sınırlarını çizirken bazen yetersiz kalınmış, bu duruma hastaların şikayetçi ve memnun edilemez tavırları da eklenince mesleği uygularken bir davanın elemanı olmamak için komplikasyon oranı yüksek tedavi uygulamalarından ve riskli hastalardan kaçınılır olmuştur (defansif tıp uygulaması).

Hasta ile hekim arasındaki sözleşme, vekalet veya eser sözleşmesi şeklinde olup davalar Asli Hukuk Mahkemeleri yerine Tüketici Mahkemelerinde görülmektedir. Sağlık Hukuku veya Tıp Hukuku ile ilgili özel bir Kanun olmayıp ilgili davalarda Türk Ceza Kanunu, Türk Borçlar Kanunu ve Türk Medeni Kanunu'nun ilgili maddelerinden yararlanılmaktadır. Mevcut durumda zaten iş yükleri fazla olan Tüketici Mahkemeleri de konuya aşına olmadıkları için uzun süren davalar yıpratıcı olabilmektedir.

Yıllarca özveriyle çalıştıktan sonra yıpratıcı bir dava sürecine girmemek için, öncelikle bizlerin meslek etiğine ve mesleğimizin gereklerine uyarak görevimizi yerine getirmemiz gerekmektedir. Hastaların, hastalıkları ve sonuçlarıyla ilgili olarak bilgilendirilmelerini takiben anlaşılır ifadeler kullanılarak alınacak imzalı rıza belgesine (aydınlatılmış onam) ilaveten hasta kayıtlarını düzgün tutmamız ve gelişen komplikasyonları yönetmemiz, mesleğimizi uygulamamız esnasında karşılaşılabileceğimiz hukuksal problemler karşısında yapacağımız savunmalarda bizi haklı çıkartacaktır.

Hukuk bilgimiz olmadığı için biz hekimlerin zaman zaman karamsarlığa sürüklendiği bir gerçektir. Aslında hukukun koruyucu özelliğinden yararlanarak, hekimlik mesleğimize tanınan hak ve yetki alanlarımızı da bilmemiz gerekmektedir. Konuyla ilgili hukuk derslerinin tıp fakültelerinin eğitim müfredatlarına konması hukuku tanıma açısından yararlı olabilir. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 4. Maddesi “Ceza kanunlarını bilmemek mazeret sayılmaz.” şeklindedir. Bu nedenle, mesleğimizle ilgili haklarımızı bilmek yanında, mesleğimizin gereklerini de bilmemiz bizlerin faydasına olacaktır. Mesleğimizle ilgili Kanun, Tüzük ve Yönetmelik'leri okumak ve öğrenmek, çalışma alanımızı belirleme açısından yararımıza olacaktır. Genç ve enerjik meslektaşlarımızın tezli ya da tezsiz Sağlık Hukuku ya da Tıp Hukuku alanlarında açılmış yüksek lisans programları ile Birlikçi kurslarına katılmaları, alanda temsil edilmemiz açısından önemlidir.

2020 yılı TOTBİD'in kuruluşunun 50. yılı olup Ortopedi ve Travmatoloji ailesinin birer üyesi olarak, bu mutlu yılıımızda, meslektaşlarımızın adli olaylardan uzak bir yıl geçirmesi bizlerin en büyük arzusudur. Mesleki başarı ve becerilerimiz yanında haklarımızı bilmek ve görevlerimizi tekrardan gözden geçirmek için, TOTBİD Dergisi'nin 2020-01. sayısı "Sağlık Hukuku" konusuna ayrıldı. Konuyla ilgili Kanun, Yönetmelik, Tüzük ve Sözleşme maddeleri üzerinde durularak biz hekimlerin dikkat etmesi gereken kural ve uygulamalardan hareket edilerek, açılan örnek davalardan örnekler verildi.

Bu sayının hazırlanmasındaki katkılarından dolayı, TOTBİD Sağlık Hukuku Kurulu başkanı olan davetli editörümüz sayın Prof. Dr. Ünal Kuzgun'a, Sağlık Hukuku Kurulu üyelerine, bilgi, birikim ve deneyimlerini bizlerle paylaşan ve konularının uzmanı olan değerli yazarlara çalışma ekibim adına teşekkür ederim.

Bu vesile ile Yeni Yılıınızı kutlar, 2020'nin sizlere ve ailelerinize sağlık, huzur, mutluluk ve başarı dolu günler getirmesini dilerim.

En içten saygılarımla.

Prof. Dr. İrfan Esenkaya
TOTBİD Dergisi Editörü